

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.

За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по годину 10 франка у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

Претплата се шаље поштом узутицом, само и непосредно администрацији „Глас Црногораца“ из Цетиња, а које је наручије, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Нотор.

Донесен се шаље Уредништву. Рукописи се не враћају.

За оглаше плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре.

Цетиње, 10. новембра.

Ствар о намјераваном преврату у Црној Гори све се више расплиће. У Васојевићима ухваћени Васо Ђулафић је открио многе ствари, које су у вези с анархистичким намјерама друштва у којем је и сам, што он признаје. Описао је у многом своје бављење у Србији, односе са извјеснијем личностама тамо, начин како су добијене бомбе, које су код њега и његовијех пратилаца као и код типографа Ројковића нађене, план по којему се имала предузети паклена акција итд. — Ђуро Војводић, студент права на биоградском универзитету, за којег је раније јављено да је ухваћен у Бару, када је имао проћи за Крф, ономад је такође развезао причати шта се и како се имало учинити бомбама. — Војводић је неколико дана, пошто је доведен на Цетиње, ћутао о свему, па је послје на првом мјесту оцртао своју акцију у завјереничком друштву, истакав себе као једног од најактивнијих саучесника у завјери и послје се упустио у доста детаљно описивање цијелог предузећа. Он се у исказима слаже са Ђулафићем и Рајковићем и превазилази их у томе у толико у колико је он био у ствар посвећенији као интелегентнији од њих и будући у ближним односима са студентом Божовићем, који је ипо Војводићевим исказима као неки најважнији пуномоћник инспиратора овог посла, јер и Војводић вели, да је Божовић у Биограду дијелио бомбе и новац завјереницима, па и њему да је дао путни трошак и бомбе, јер је и Војводић — као што сам тврди — добио један дио бомба из Биограда у Боку, дошав тамо у друштву истог Божовића и осталијех, који су се по овом послу приближили били црногорској граници.

Од најактивнијих учесника у завјери ухваћени су у Котору још само Радоња Поповић и Петар Новаковић. Тодор Божовић је утекао у Биоград и тражено је од србијске владе, да се ухвати, Марку Даковићу се за сад не зна трага, а за Јована Ђоновића, који је једном био ухваћен у Боки, па пуштен стога, што је код њега нађен пасош брата му Николе за којег се издавао, чује се да се дохватио Скадра.

Ишљећење иде својим током и брзо ће се ствар предати суду.

Горе изложена факта, код којих се не може опонирати, најбољи су деманти писању неких листова, што излазе у Србији и Аустро-угарској и који су се свијем силама заузеле да аферу са бомбама код нас представе свијету као ствар удељену. Ту говоре људи који су ухваћени на дјелу, које тек што није извршено, људи који су начисто са судбином, која ће их постићи кад на првом мјесту себе истичу међу онијема, који су имали извршити паклену мисао; ту је у њиховијем рукама корпус-деликти — бомбе и све то није доста познатим редакцијима са познатом инспирацијом и тенденцијом, већ се труде да свијету затворе очи, да не види нешто, што и слијеп може наипати.

Нама би велики посао изишао, када би ставили себи у задаћу да и један малени дио побијамо од оног, што неки по несрећи српски

листови пишу о Црној Гори од назад неколике године, а у пошљедње вријеме особито. Ми се нећемо тог посла подухваћати, јер поред осталог то не би одговарало ни нашем достојанству, јер ко би полемисао и с таквим листовима са тако отвореном и јасном тенденцијом, као што је нпр. један биоградски, који у неколика узасобна броја од ономад доносе у тобожњим дописима са Цетиња чуда поводом ове афере о бомбама, а поред осталог и то да су поводом ове афере осумњичена и затворена лица, којима нико до данас није ни примједбе ставио, да су свуд по земљи у обласним мјестима образовани пријеки војни судови, да и даље сумњиче и затварају и ако се тачно зна да нигдје па ни на Цетињу није досад образован никакав изванредни суд, већ ствар ишљећује обласна управа на Цетињу којој су по потреби додата ради бржег и што тачнијег ишљећења два чиновника, који су позната са своје савјесности и ако се гдје друго и због много мањих ствари оглашује ванредно стање и образују пријеки судови.

Неки листови у својој сасвијем разумљивој ревности хоће пошто пото да наметну, да се одовуд за ову аферу изрично осумњичила званична Србија — бива србијска влада док међутијем то не стоји. Константира на су само факта да су бомбе у Црну Гору дошле из Србије, да је у Биограду фактички постојала извјесна организација за посао који се код нас имао извршити и то се не може порећи. Друго досад није ништа одовуд тврђено.

Дворске и дипломатске вијести

— Краљевска Италијанска Влада изразила је преко Књажевске Владе Њ. Краљ. В. Господару своја осјећања задовољства и своја најсрдачнија честитања за срећно откриће грозног анархистичког комплота у Црној Гори.

— Њ. Краљ. В. Господар благоизволио је примити у прошлу недељу дипломатског заступника Краљевине Србије г. Јовановића у свечаној аудијенцији, на којој је г. Јовановић предао своја акредитивна писма. Пред Двором је била упарављена почасна чета са војном музиком. Ађутант Њ. Краљ. В. Господара г. Михајил Поповић допратио је и одпратио г. Јовановића у дворским колима.

— Прошле сриједи дават је у Двору свечани дине, на који су били позвани многи овдашњи дипломати и наши великодостојници.

— Њ. Величанство Талијанска Краљица Јелена срећно је родила кћер.

Стање здравља Њ. Величанства послје порођаја најповољније је.

Народна Скупштина

У четвртак 8. овог мјесеца био је први предходни састанак наше Народне Скупштине. Посланици, који су дан прије били окупљени на Цетињу, састали су се у Зетском Дому у 9 сати прије подне, а

одатле су заједнички отишли у манастирску цркву на позив светог духа. Из цркве су се посланици повратили у Зетски Дом, гдје је први предходни састанак отворио најстарији посланик по годинама Вој. Машо Ђуровић и предложио за привремене секретаре посланике Милутина Татара и Павла Вујишића, које је Скупштина примила. Привремени је предсједник затијем наредио прозивку посланика и подјелу Скупштине на пет отсјека ради избора одбора за пријеглед и оцјену посланичких пуномоћја. Отсјеси су послје отишли у побочна одјељења Зетског Дома те из своје средине изабрали по једног члана за верификациони одбор и кад су се посланици повратили у скупштинску салу привремени предсједник објавио је да су у одбор за пријеглед и оцјену посланичких пуномоћја изабрали посланици: Шћено Мартиновић, Живко Драговић, Лабуд Гојнић, Др. Митар Радловић и Милутин Татар.

Одборници су послје отишли у једно од побочних одјељења те се конституисали, изабрав за свог предсједника Лабуда Гојнића, а за секретара Шћена Мартиновића. Пошто је привремени предсједник ово Скупштине саопштио позвао је предсједника верификационог одбора Гојнића, да заузме предсједничко мјесто, што је овај и учинио, па је потом позвао посланике да му предаду своја пуномоћја, а када су пуномоћја предата Гојнић је сједницу закључио и објавио је, да ће идући предходни састанак заказати доцније, пошто одбор изврши пријеглед посланичких пуномоћја и оцијени их према изборнијем актима и евентуалнијем жалбама противу избора.

Одбор за пријеглед посланичких пуномоћја још ради свој посао и до овог часа не знамо, када ће бити други предходни скупштински састанак.

Мароканско питање

Ми смо чешће пута писали на ову тему, те обавјештавали наше читаоце о догађајима у земљи, која тако рећи у пламену гори ево толико доба, а догађаји у њој јако су утицали на релације извјеснијех јевропских држава, које релације нијесу опет без утицаја на политичко стање у Јевропи уопште. За оне који су све то брижљиво практично биће особито од интереса извод из „Жуте Књиге о Мароку“, која је 25. прошлог мјесеца подијелена члановима француског парламента, а у којој су пропраћени догађаји, који су се збили у Мароку од јануара 1906. до октобра ове године, те ћемо с тога тај извод овдје и донијети.

„Жута Књига о Мароку“ почиње с повише аката, у којима су у главном изложено жалбе на рад Магзенов у Мавританији и на граници јужно-оранској, а за овијем долазе акта о убиству Француза Шарбоњера и о том како је због Шарбоњерове смрти, коју је јавност — како се зна — толико претресала, тражена задовољштина. Од интереса су акта о образовању француско-шпанске полиције у Мароку, која у „Жутој Књизи“ долазе, посл-

је одјељка о Шарбоњеровој смрти. За овијем се ређају веома исцрпни извјештаји посланика Бихура и Рењола из ове године.

Даљи дио „Жуте Књиге“ обухвата вријеме од марта до јула ове године, које је отпочето ујубством д-ра Моншана у Маракешу, па се даље црта већ у неколико позната акција Француске владе у Мароку, која је акција овом шљедовала, гдје се особито истиче заузимање Уцде, коју је акцију, како се из „Жуте Књиге“ види, особито одобравала званична Њемачка. Акта о покољу Јевропејаца у Казабланки лијепо илуструју ту жалосну појаву те и правдају мјере које су Французи поводом тога предузимали.

Од особитог је интереса даљи дио књиге, нарочито када се доведе у везу са оним што се и данас једнако, више закулсно, ради о Мароканском питању, које не престаје бити од значаја за јевропску политику, што ће читаоци поред осталог видјети и из другог дијела овог чланка. Француски отпраник послова у Берлину — како се из тамо изложенога види — саопштио је 5. августа ове год. да је он извјестно државног савјетника Чиршког како су њемачки држављани у Магазану под заштитом француских крстарица. Чиршки је за ово захвалио и рекао је: Код таквих догађаја сви смо солидарни. Не сумњајте у ово. У тим приликама моћи ће се судити о лојалности наше политике. На завршетку је Чиршки још једном нагласио потребу, да се што скорије организује полиција у пристаништима. 7. о. год. августа јавио је Камбон, да је он предао Чиршком ноту о догађајима, који су се 5. августа десили у Казабланки. Чиршки је рекао: Будите увјерени, да уживате све наше симпатије. Камбон је даље напомињао, да државни секретар путује сјутрадан у Вилхелмске у цару. Он га је замолио, да каже цару како су у Француској веома захвални на симпатијама, што их је државни секретар изразио у погледу акције, на коју је Француска принуђена ушлећ своје ситуације у Мароку и алгесираског акта. 29. септембра предао је француски отпраник послова у Берлину њемачкој влади једну промеморију односно намјера Француске и Шпаније, да у мароканском уговорним пристаништима установе провизорну полицију. Њемачка влада признаје право Француске, да за догађаје у Казабланки прибави задовољења, и нема намјере да чини тешкоће француској акцији. Али се нада и жели да та акција неће бити штетна по стране трговце као у Казабланки. Њемачка влада мисли, да би установљивање страног полицијског корпуса, што није предвиђено алгесираским актом, могло у садашњим приликама изазвати напад брдских племена на Тангер и остала пристаништа и тако Јевропејце изложити озбиљним опасностима.

Вријеме од 11. септембра до 21. октобра о. г. обухватају акта о регулацији питања о накнади, о пристанку аустријске владе за француско-шпанску полицију у Мароку, о зајму мароканском војном мини-

стру и о спречавању кријумчарења оружја.

Из полуслужбених њемачких извора иду по свијету вијести, да је садањи пут цара Вилгема у Инглеску учињен поводом позива краља Едуарда и да тај пут има бити манифестација факта, да су откљонени неспоразуми, који су постојали између Њемачке и Инглеске. Још се живо сјећамо како су у год. 1905. оштро писале инглеске новине о Њемачкој и отворено претресале планове како би Инглеска помогла Француској у свентуалном француско-њемачком рату; на договоре, које је исте године чинио лорд Ланлсдаун испрва с Делкесеом, а послјиче са Рувјеом гледало се у Њемачкој са великим неповјерењем, јер се и то сматрало као пријетња Њемачкој, те би сад и хтјели да из Њемачке полувластично представе како је овај састанак владарџа имао доказати да је све то поглађено и да о зближењу њемачког и инглеског народа не треба више сумњати. Али на супрот томе јевропска штампа сасвијем други значај даје састанку царевом и краљевом и истиче се тамо, да је и ту по средини на првом мјесту опет — Мароко. Њемачка је, дакле, у мароканском питању прибјегла помоћи Инглеске и неки листови тврде чак и то, да јој је ради боље акције тамо тражила једно од њених — инглеских пристаништа на обали Средоземног Мора.

Како мароканско питање дубоко засијеца у међународну политику то су за исту од великог значаја ове комбинације у преси о састанку цара Вилгема и краља Едуарда, а када се пак те комбинације сравне са садржином Француске „Жуте Књиге“ види се — ако је тијем комбинацијама ишта вјеровати — како је политика опет оно што сама та ријеч, по ваздашњем јој значењу, казује — неискреност.

Записници сједница Нар. Скупштине

ЗАПИСНИК

од 19. марта 1907.

ХСН редовни састанак редовног сазива Нар. Скупштине

Почетак у 3 сата послјиче подне.

За министарским столом г. г. министри: Радовић, Ивановић и Церовић.

Предједник отвара ХСН сједницу.

Секретар Павићевић чита записник ХС и ХСI сједнице.

Затјем чита молбе и жалбе, и то: Глига Јакова Кнежевића с Вира; Андрије Раичевића из Никшића, коју Симо Шобајић прима за свој приједлог; Мола Махмут-Хоџе Мустагрудића из Зете, коју узима за свој приједлог Сава Вулетич; Мила Томашевића с друштвом из Никшића; Радоја Контића бив. командира из Повије.

Даље чита питања: г. Сава Вулетича на заступника министра финансије и грађевина, односно отварања окана испод колског пута Подгорица—Плавница ради отицања воде приликом поплава и то: на Шемовој Локви, на Ациној Кадри и код бериславачке цркве; и на министра ун. дјела, односно давања подушја у ракији.

Напошљетку чита интерпелацију г. Спасоја Радуловића на заступника министра просвјете и црк. послова, односно свештеничког приреза.

Предсједник вој. Шако Петровић пита, хоће ли се ставити за прву тачку дневног реда питање о исељавању Црногорца у Америку.

Мин.-предсједник А. Радовић напомиње, да се о томе доста расправљало, па изјављује да ће убрзо влада о томе поднијети Скупштини приједлог што је и усвојено.

Прелази се на прву тачку дневног реда.

Министар ун. дјела г. Ивановић одговара на питање Милисаве Николића, односно административне подјеле државе и вели: да ће се по могућности додати капетанима по један дијурниста уз писара, а да административна подјела не може бити до идуће сасије.

Милисав Николић наглашује, како су капетани оптерећени радом, од чега страда и народ. Признаје, да се сад не може извести административна подјела државе, па се задовољава са одговором министровим.

Прелази се на другу тачку дневног реда.

Министар ун. дјела г. Ивановић, одговара на питање Сава Вулетича, односно мјешовите комисије за процјену дувана и давања дувана у замијену гајитељима за личну употребу и вели: да је комисија о процјени дувана била одређена, али ће се влада старати, да то питање још у овој години правилније уреди. Што се пак тиче питања, да ли треба да произвођачи добијају неки дио дувана, за сад то није могуће уредити, пошто то није предвиђено законом и уговором, до промјене ових.

Вулетич истиче важност питања о монополу дувана с напоменом, да су уопште Монополи непопуларни, те би држава требала бити предосторожна при увођењу истијех. Истиче, како надлежни нијесу водили озбиљног рачуна о добром начину увођења Монопола дувана, јер је и процјена дувана била рђава због неправилности, противу законских прописа, што објашњује. Упозорава на нашу дужност, како треба ову установу омилити народу, предлажући, да би ова комисија требала бити поред стручног чиновника Монопола састављена и од наших вичинијих и заклетих људи из дотичног мјеста. Напомиње, како би се кријумчарењу стало на пут, кад би управа Монопола гајитељима дувана давала изјесну количину за њихову употребу, а по цијени, по којој га гајитељи Монополу продају. Вели, да би боље било, кад би гајитељи свој дуван одмах предали Монополу, а да га не задржавају дуго код себе. Истиче важност ових трију чењеница, а изјављује задовољство са одговором министровим.

Прелази се на трећу тачку дневног реда. Министар унтр. дјела г. Ивановић одговара на питање Сава Вулетича о резултату комисије о неправилном давању новца путницима за Америку и вели: реферати ове комисије постоје у Минис. Унтр. Дјела, по по њима нити су радили први министри, нити пак он због тога, што није имао времена. Обећаје, да ће по овоме заузети се и ако нађе виновнике предати их суду.

Вулетич напомиње, како се причају чуда о овим зеленашким трговинама и вели, да је тражио од министра кратки извод из тих реферата, по којима би се виновници предали суду, а држави накнадио издатак, који је издат комисији за проналажење ових зеленаша и незаконитих трговина.

М. Павићевић предлаже, да се ови реферати предаду анкети, да она са осталим рачунским неправилностима и ове прегледа и поднесе о њима извјештај Скупштини.

Мин. Ивановић напомиње, сумњу, да је у овим рефератима било чега важног, пошто су дуже трајали код предходних министара, али у смислу прве изјаве предузеће нужне мјере, са којим се одговором Вулетич задовољава.

Прелази се на четврту тачку дневног реда.

Мин. ун. дјела г. Ивановић одговара на интерпелацију Ника Татара, односно отпуштања Јована Мемедовића у смислу чл. 49. закона о чиновницима грађ. реда, који је члан третиран и у Скупштини. Што се пак тиче година службе кап. Мемедовића, ако му је криво учињено, имао се је жалити Држав. Савјету.

Н. Татар вели, да министар није учињено право, што је Мемедовићу одузео пензију, пошто је исти био дуже држ. чиновник, за које је вријеме био и ордеина награђиван, истичући аванзан и повишице плата истога. Не сјећа се, да је третиран у Скупштини чл. 49., а приговара министру, да за овако кратко вријеме није могао ни узознати кап. Мемедовића и његов рад, а како ли да га тако одмах отпусти. Није задовољан одговором министровим, већ тражи рјешење скупштинско, којим би се кап. Мемедовићу дала сатисфакција.

Љ. Бакић вели, да се смисао чл. 49. закона о чинов. грађ. реда мора тумачити по изворнику, т. ј. по чл. 76. србијског закона, а који је протумачен: да министар у интересу државне службе може отпустити подручног чиновника по управној струци.

Примјећује, да Татар није опуномоћен заступати кап. Мемедовића, већ се овај сам треба жалити надлежним путем Држ. Савјету, без чијега рјешења Скупштина не може доносити никакву одлуку. Вели, да је спорно питање о годинама службе кап. Мемедовића, пошто нема докумената, зато тражи прост прелаз на дневни ред.

Н. Татар објашњује се са Љ. Бакићем. Мин. Ивановић вели, да није нашао података о платама кап. Мемедовића, нити му је познато да ли је био држав. чиновник док је указом постављен.

Примјећује, да је сам Мемедовић требао тражити своје право.

В. Ш. Петровић истиче владање и рад кап. Мемедовића, док је он био гувернер у Никшићу, као и његове награде, али истиче сумњу да је по тада могао и погријешити, за то је и сагласан, да се

Мемедовић жали Државном Савјету у смислу изјаве министра Ивановића.

Н. Татар упозорава, да Мемедовић због ружног времена није могао доћи да се непосредно жали, и да је због тога изгубио право жалбе.

Поп Ново Станишић примјећује, да је приликом поласка у Никшић гледао Мемедовића и да је могао доћи и жалити се, ако му је криво учињено.

Ј. Пламенац вели, да праве људе не треба отпуштати из службе, јер то није у интересу државном ни народном, истичући, како су друге државе због такве унутрашње политике дошле до пропасти. Цитира говор интерпеланта и одговор министров и изводи закључак, да министар нема права кад каже, да Татар није требао интерпелити, за то тражи одговор министров: је ли имао право отпустити Мемедовића из службе или га пензионисати.

Вулетич истиче, да интерпелација има два дијела, т. ј. њоме се прво пита је ли Мемедовић имао право на пензију или не, а у другом дијелу пита се, да се има право чиновника отјерати из државне службе према чл. 49. закона о чиновницима грађ. реда.

Изазват говором г. Љ. Бакића Вулетич објашњава:

Чл. 49. нашег закона о чиновницима грађ. реда није потпуно једнак са изворником чл. 76. србијског закона, те тврди, да се према духу реченог чланка исти не може протумачити, али претходници Ивановић и бивши министри г. Божо Петровић и Л. Гојнић оставили су ову праксу и изтјеривали су чиновнике на основу реченог члана, те једино базирајући се на ту праксу, садањи министар има право отпустити чиновника из државне службе, док Скупштина не протумачи овај члан другаче.

Упорјећује чланове 28. и 49. нашег и 41. 73. и 76. србијског закона о чинов. грађ. реда. Доказује, да је тамо ипак јасније право отпуштања чиновника из службе него је то по нашем закону.

Љ. Бакић се објашњује са Вулетичем, о тумчењу члана 49.

Н. Јовановић примјећује Вулетичу; што се упушта у тумачење закона, кад то није на дневном реду. Напомиње, да предмет по интерпелацији није ријешено Државни Савјет, као да Мемедовић нема године службе за пензију, правда поступак министров, што га је на основу чл. 49. отпуштио из службе.

Н. Татар се објашњује са Јовановићем.

Н. Бајагић говори, да Мемедовић нема права на пензију пошто се више занима трговином и то заједном са Ником Татаром, наводећи, да је рад Мемедовића рђав, усљед чега кад би се морао опет вратити у те крајеве, пола би се тамошњег становништва иселило.

Тошковић је за то, да се и у будуће могу чиновници отпуштати на основу чл. 49., јер је то пошљедица министарске одговорности. Примјећује, да интерпелант није узео прави пут, због чега ми не можемо о томе рјешавати.

Н. Татар напомиње његово злужбвање у Никшићу и Грахову, за које је вријеме — каже — био тачан и часан у дужности, и да није водио никакву трговину, тражећи, да му се то каже зашто би пристао на најстрожију казну, у противном случају изразе Бајагића сматра за клевету, коју одбија. Објашњује се са Тошковићем и вели, да он тражи од министра одговор, зашто није са Мемедовићем поступио по чл. 43., већ по чл. 49. закона о чин. грађ. реда.

Пилетић сматра поступак министров за оправдан с тога гледишта што Мемедовић, ако је био писар капетански, нема право на пензију за то вријеме. Примјећује Вулетичу на тумачење чл. 49. и допуне чл. 76. србијског закона.

Вулетич се објашњује са Пилетићем. Ј. Пламенац прати говорнике по овом питању и изводи, да поступак овакав није аксиома уставности, већ самовоље, на основу чега тражи одговор од министра, да ли има Мемедовић године службе за пензију и ако има зашто су му стечена права одузета.

Министар Ивановић говори у прилог раније изјаве, упозоравајући, да Мемедовића, као државног чиновника, није нашао до 1902. годмне, но истиче могућност, наводећи да нема списа нити кондуит-листа, те и кад би погријешило, не би било никакво чудо, али обећаје, да ако се докаже, да је у овоме што погрешно учињено, да ће се то исправити, са којим се одговором интерпелант задовољава.

Даје се 10 минута одмора.

Послије одмора.

Предсједник наставља прекинуту сједницу.

Прелази се на пету тачку дневног реда.

Мин. просвјете Церовић одговара на интерпелацију Спасоја Радуловића, односно манастирских добара, и вели: да су манастирске земље арендиране прије осам до десет година, и то по тадашњим најбољим условима, који се услови не могу

прекинути до истека тога рока, но који ће брзо истећи, па кад дотични уговор престане, тада ће министар просвјете у сагласју са Митрополијом одредити стручну комисију за уредније арендирање манастирских земаља.

Спасоје Радуловић уз објашњења своје мотивације, износи статистику добара манастирских, како непокретних тако дужних новац и интерес у посебним и општој цифри, објашњујући, која би корист била, када би се манастирска добра продала у смислу пређашњег му приједлога, и када би се манастирске шуме претвориле у радне земље, истичући за примјер неку шуму Манастира Острога у Косовом Лугу.

Мин. Церовић напомиње, како је предлог интерпеланта односно продаје манастирских земаља Скупштина одбила с обзиром на манастире као правна тијела, која својим добрима независно располажу на темељу постојећих закона; што се пак тиче манастирских шума нарочито оних у равницама, није противан да се у бољи ред доведу на већу корист, о чему ће се и озбиљно старати.

Сп. Радуловић је задовољан одговором министровим.

Тошковић вели, да с патриотског гледишта треба проговорити о манастирским добрима и тврди, да манастирска добра заузимају најљепша мјеста и најбоље земље, које су већ опушћеле, те би добро било, кад би се манастирске земље продале, како би се одвећ мала прихватна имања повећала, сиротињи притекло у помоћ давањем ових земаља на отплате и стало се на пут исељавања, а новац ставио у банку на корисни циљ, са чиме се не би огријешили о формалну страну закона, и ако су манастири као правна лица, а са чиме би се боље одговорило и сјени завјештача, кад би то било на вишу потребу и државе и народа. Напомиње, запуштености манастира, које сматра за компромитацију.

Њ. В. Митрополит Митрофан не замјера Спасоју Радуловићу, што је покренуо питање о продаји манастирских добара, али тврди, да кад би проучио дубље ово питање, видео би да се не би никакво добро постигло, и кад би се исто усвојило, већ напротив била би од тога штета исећи случај са продајом имањем Манастира Брчоског. Вели да би се огријешили о законе црквене и грађанске, кад би се манастирска добра продала. Замјера Тошковићу на говор с напоменом да је говорио противу свога убјеђења. Објашњује како се дају манастирске земље под аренду, и како на манастирским земаљама живе сиромаси, те би погрешно било кад би се манастирске земље продале а сиромаси уклонили.

Тошковић се објашњује са Њ. В. Митрополитом.

Вулетич сматра манастирска добра у неку руку као народна добра, па се не слаже с министром просвјете, да се земље манастирске лицитацијом арендирају, пошто би се тијем користили дотични богати сусједи, који би боље понуде чинили по сиромаси те би неправо било, истјерати сиромашне населенике с тих земаља. Не слаже се с Радуловићем, да се манастирска добра продаду, већ да се њима користе сиромаси као у манастирима других држава.

Њ. В. Митрополит објашњује се с Вулетичем.

Шобајић изводи из говора Сп. Радуловића, да су манастирска добра богата. Истиче користи манастирских добара, која се чувају и у другим државама не само ради посједиоца истих, већ и с религиозног и националног гледишта. Напомиње, како ни Устав не дозвољава продају манастирских добара и ако треба водити већу бригу о уреднијем арендирању истих.

Прелази се на шесту тачку дневног реда.

Министар правде г. Церовић одговара на питање Саве Драговића, односно неправилног потраживања кауција од стране судских власти и вели: како му је ово питање дало повода, да напише распис за потраживање кауција само у оним случајевима, гдје то нарочита потреба изискује, а гдје тога нема, да се у будуће кауција не смије тражити.

С. Драговић задовољан је одговором Министра Правде.

Сједница је закључена у 7 сати послјиче подне, а ХСН заказата за 20 о. мј. у 2 сата послјиче подне.

Секретари:
Љуб. Бакић,
Милија Павићевић.

Предсједник
Народне Скупштине
В. Ш. Петровић.

ЗАПИСНИК

од 20. марта 1907. г.

ХСН редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине

Почетак у 3. сата послјиче подне.

За министарским столом г. министар Ивановић.

Потпредсједник отвара ХСН сједницу.

Секретар Павићевић чита записник ХСН сједнице, који је примљен без примједба.

Затим чита молбе и жалбе, и то: кап. Николе Банџевића са Грахова; Мира и Миливоја Обреновића из Колашина; Томаша Пешића с друштвом са Андријевице.

Потпредседник пита хоће ли се читати пројект закона о општинама, или ће се пријећи на претрес истога у појединостама, по којему питању изјављују своје мишљење г. г. Спасојевић, Пилетић, Ристо Поповић, Гојић, Вулетић и Љ. Бакић, после чега је ријешено, да се прво пројект чита.

Прелази се на дневни ред. Извјестилац Павле Вујисић чита пројект законски у cjелости.

Даје се 10 минута одмора. После одмора.

Потпредседник наставља прекинуту сједницу.

Извјестилац чита извјештај одборски. Министар Ивановић вели, да је Киџ. Влада увјерена у потребу закона о општинама, па је по жељи Народног Представништва, израдила пројект закона на основу модерног закона србијског с незначитним измјенама.

Истиче, да је закон о општинским самоуправама природна пошљедица уставних начела, и да се уставни систем без самоуправних општина не да ни замислити. Објашњава суштину самоуправе као и разлоге зашто је пројект базиран на српском закону о општинама. препоручује га најтоплије као темељ општег државног уређења.

Љ. Бакић истиче општу и хитну жељу у новије доба за законе по свима грама, коју журбу оправдава, но истиче немогућност, да се у хитни може томе одговорити како ваља. Сматра за срећу, што се у овим приликама користимо српским законима, преносећи их код нас скоро дословце, али, и ако одговарају духу и правилним појмовима, онамо ипак су ти појмови, у неколико различити према чему би требало законе удешавати. Напомиње, како је општина јавна правна личност, и као засебан организам у приватном праву, а у јавном као члан државног организма. Истиче четири облика у њеном организовању, и то: средњевјековни као децентралистички - држава у држави, други облик деспотизма, гдје држава намеће општини своје чиновнике; трећи облик, гдје се општина сматра као извор јавног права; и четврти облик самоуправних општина, објашњујући карактеристику појединих облика. Но вели, де је наш закон обухватно мале и велике, т. ј. сеотске и варошке општине, напомињући, да би за све врсте општина требали и посебни закони, али се ради једнакости у правима грађана то не чини. Истиче важност уређења самоуправних општина, као темеља државној згради, али и бојазан, да народ неће умјети схватити важност самоуправних општина, јер ће му у многе ово бити новина, али постепеним политичким васпитањем, и то ће се постићи. Препоручује Скупштини овај закон као добар.

Ристо Поповић вели, да је важност овога закона и у разним правцима, истичући своје мисли у три тачке, да је самоуправни општина основ политичког, и економског развића и упрошћавање администрације, објашњујући у појединостама ове тачке. Упозорава на двије најважније мане овога пројекта: компликацију, и што није стављен на савремену основу због разноврсних општинских потреба, према којима би имали бити разноврсни законски прописи, који би то формулисали. Напомиње, да би из више села груписане општине лакше подносиле све потребе и терете, но у томе случају виша ће села експлоатисати мања у ком ће се случају наћи на отпор због сепаратизма и сеоских комуница.

Слаже се са јавним гласањем, које је овим пројектом предвиђено за општинске изборе.

Цитира говор министров о самоуправни општинама, изводећи, како неки теоретичари, који остављају надзор државни министру, као последњеј институцији на основу министарске одговорности, а други пак Држ. Савјету. Напомиње бојазан, да ће се овим законом повећати трошкови, које општине неће моћи у своје развитку сносити, зато тражи, да им држава притече у помоћ, и то за сада ослобођењем обвезног рада.

Пилетић поклања пажњу овома питању, истичући, да је потреба изазвала удружења људи, па и општина код свих народа. Вели, да је наш Устав на начелу демократизма, но овим пројектом није предвиђено тајно гласање и пропорционалитет, у ком би случају било загарантовано право мањине, што је нужно било за самоуправу. Говори о досадашњим нашим општинама и њиховом уређењу, изводећи, да је овај пројект врло добар и да је закон о општинама нужен, јер са уређењем општинама биће и држава уређена. Препоручује овај пројект, изјављујући, да ће гласати за њ.

С. Вулетић истиче уређење српских општина од вајкада напомињући, да и ако су биле мизерне, ипак су играле

видну улогу и служиле као нижа националности што и објашњује; а тако и упозорава и на пали углед наших општина, које треба подићи, што ће се постићи овим законом уз државну бригу и помоћ. Напомиње образовање општина 1881. г. које је извео П. Радоман реформе општина у 1899. год., но ипак по старом обичају, пошто народ није општинско сматрао за својину, већ као отето. Такође помиње реформе и у 1903. години, изводећи да и оне нијесу оправдане с демократског гледишта, чему је узрок пошљедице првих рефорама, изводећи закључак, да држава треба да обрати особиту пажњу, да би међу грађанима и народом развила љубав, да општинско и државно сматра као својину, чиме ће се постићи жељени циљ. Препоручује овај закон са изјавом, да ће гласати у начелу за исти.

Д-р Марушић истиче важност момента, што се пред нама налази жељени и много поминати закон о самоуправни општинама. Пошто наша држава није организована целина, што сматра постанак општина као самоуправни дио државе. Вели, да су дјелови наше државе различити, те ће и општине бити различите за груписање с географског гледишта, насељености и др., што објашњује. Напомиње важност општина и вели, да је без истијех наша држава претрпјела тешке ударе, а општине пропале с умне, моралне и материјалне стране, а то све без организације општинске и државне. Тражи, да се бар сада, и ако смо сиромаси, по могућности уредимо самоуправне општине, ако мислимо за егзистенцију Црне Горе, за то и предлаже, да се овај закон прими.

Шобајић вели, да је најглавнији услов за стварни и унутрашњи развој државе самоуправни општина, које је требало у смислу чл. 76. Устава и прије уредити. Вели, да варошке општине досад нијесу биле самоуправне, пошто је истијех председника и судије држава постављала, којој су и одговарали. Истиче важност бирања персонала самоуправних општина, а тако и појединости које овај закон предвиђа, наводећи, да је самоуправни општина добродошла и да ће сви бити добри држављани, кад се упознаду са овим законом и науче реду.

Тошковић се боји да ће тешко бити овај закон примјенити према нашим приликама износећи о томе своје гледиште. Не допада му се начин гласања јавног, због тога, што би могло бити притиска одозго, те се не би жеље слободно изразиле, при изборима већ је требало увести тајно гласање, као што смо га увели у закону о изборима народних посланика. Наводи појединости овога закона, и изјављује, да му се допада те га као таквога препоручује.

Овај законски приједлог примљен је у начелу једногласно.

Сједница је закључена у 7 сати послје подне, а ХСIV заказана за 21. ов мј. у 2 сата послје подне.

Председник Народне Скупштине, В. Ш. Петровић,
Секретари: Љуб. Бакић, Милија Павићевић.

ЗАПИСНИК

од 21. марта 1907. г.

ХСIV редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине

Почетак у 2 сата послје подне.

За министарским столом г. министар Ивановић.

Потпредседник отвара ХСIV сједницу.

Секретар Павићевић чита записник ХСIII сједнице, који је примљен без приједлога.

Затим чита молбе и жеље, и то:

Учитеља Гломазића из Горанска; Матије Костића из Пиве; Јова П. Вуксановића из Загарача; и Риста М. Добриловића из Пиве.

Даље чита молбу попа Крста Поповића, по којој тражи дводневни одсуство. Напошљенику чита интерпелацију г. попа Војина Поповића, на министра просвјете и црквених послова, односно преноса кости пок. Андрије Мијатовића у освештано гробље, и освештање новоподигнуте цркве породице Мијатовића.

Н. Јовановић, Шобајић, поп Војин Поповић и Ђулафић, питају за неке интерпелације, тражећи, да се изнесу што прије на дневни ред. В. Кривокапић такође пита за свој приједлог о иселеницима, што му Никола Јовановић објашњује.

Председништво изјављује, да ће се о горњим интерпелацијама извјестити, и што је прије могуће изнијети их на дневни ред.

Прелази се на дневни ред.

Извјестилац Павле Вујисић поново чита закон о општинама и то: чл. 1., 2., 3., 4., 5. и 6., по којему узимају учешћа г. г. Баја Гардашевић, поп Ш. Глиговић, Шобајић Д-р Марушић, Пилетић, Тошковић, В. Кривокапић, Спасојевић, Вулетић, Јовановић, Ђулафић, мин. Ивановић, поп Н. Симоновић и Љ. Бакић, после чега су прочитани чланци примљени по пројекту.

Извјестилац чита чл. 7. и 8., по којему улазе у објашњења г. г. Ђетковић, Д-р Марушић, Ристо Поповић, Н. Јовановић, Вулетић, Гардашевић и Пилетић, после чега је чл. 8. примљен по пројекту.

Извјестилац чита чл. 10. и 11., по којему узимају учешћа г. г. Вулетић, извјестилац Вујисић, мин. Ивановић, М. Татар, Д-р Марушић, Н. Јовановић и В. Ђ. Церовић, после чега је члан 11. примљен по извјештају одбору.

Извјестилац чита чл. 12. и 13., по којему улазе у објашњења г. г. Спасоје Радуловић, Н. Јовановић, Тошковић, Павићевић, Вулетић и Ђетковић, послје чега је овај члан примљен у смислу приједбе Н. Јовановића.

Извјестилац чита чл. 14., 15., 16., 17., 18., 19. и 20., по којему узимају учешћа г. г. Спасоје Радуловић и Вулетић, после чега је чл. примљен по пројекту. Чл. 21. примљен је по извјештају одбору; а чланови: 22., 23., 24., 25., 26. и 27., по пројекту.

По чл. 28. узимају учешћа у објашњења г. г. Д-р Марушић, Вулетић, Н. Јовановић, Тошковић, Ђетковић, Гардашевић и Спасојевић, послје чега је назив „секретар“ измијењен називом „дјеловођа“.

Даје се 10 минута одмора. После одмора.

Потпредседник наставља прекинуту сједницу.

Извјестилац чита чл. 29. и 30., по којему улазе у објашњења г. г. Спасојевић, Љ. Бакић, Н. Јовановић, поп Војин Поповић, Вулетић, Д-р Марушић, Ристо Поповић, Пилетић и извјестилац Вујисић, после чега је чл. 30. примљен по пројекту.

Извјестилац чита чл. 31., по којему узимају учешћа г. г. Ристо Поповић, Вулетић, Јовановић, извјестилац Вујисић, мин. Ивановић и Спасојевић, после чега је члан примљен по пројекту.

Извјестилац чита чл. 32., по којему узимају учешћа г. г. Ристо Поповић, Љ. Бакић, Вулетић, Тошковић и Пилетић, после чега је члан примљен по пројекту.

Извјестилац чита чл. 33., 34. и 35., који су примљени по пројекту, а чл. 36. по извјештају одбору.

По члану 37. узимају учешћа г. г. Ристо Поповић и Вулетић, послје чега је овај члан примљен по пројекту. Чланци: 38. и 39. примљени су по пројекту, а чл. 40. по извјештају. По чл. 42. узимају учешћа г. г. Н. Јовановић, Пилетић, Д-р Марушић Вулетић и Тошковић, послје чега је овај члан примљен по пројекту, а тако и чланци 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49. и 50., са малим измјенама одборским.

Сједница је закључена у 7 сати послје подне, а ХСV заказана за 22. о. мј. у 2 сата послје подне.

Председник Народне Скупштине, В. Шако Петровић,
Секретари: Љуб. Бакић, Милија Павићевић.

ИСПРАВКА.

У указу, оштампаном у 48. броју „Гласа Црногорца“ од 3. новембра ове године, углед погрешног пријеписа оштампано је, да се поставља за шефа обласне полиције на Цетињу капетан Андрија Раичевић, а треба да тамо стоји: „за шефа обласне жандармерије на Цетињу пјешадијског капетана Андрију Раичевића, досадашњег помоћника шефа стројног одсјека општевојног одјељења Министарства Војног, по потреби службе“, — што се овим исправља. Убр. 6476. Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дјела, 9. новембра 1907. год. на Цетињу.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Нова палата Текелијанума. Претпрошле недеље одржан је у српској православној цркви у Пешти свечани помен великом добротвору српске просвјете *Саву Текелију*, на којем је свештенодјествовао преосвештени епископ будимски г. Лукијан Богдановић уз асистенцију многих угледнијех свештених лица из епархије. Од стране патроната Текелијиног завода био је потпредседник истога А. Хаџић и многи чланови, и велики број старијих и млађих питомаца завода, као и мноштво угледних Срба и Српкиња. Из цркве се послје отишло на мјесто, које је одређено за градњу нове зграде Текелијанума те је на свечан начин постављен камен темељац овој згради, која ће — како се пише о њој — бити по свему величанствена. Церемонију полагања камена темељац извршио је епископ Лукијан, који је том приликом изговорио кратку али језгровиту ријеч. У темељ је у бакарном ковчежићу стављена повеља написана на пергаменту. На овој свечаности је говорио Стеван В. Поповић, управитељ Текелијанума, који је у подужем говору оцртао рад и успјех закладе неумрлог Текелије.

Књижевни оглас. Дати смо у штампу наш хигијенски календар „ЗДРАВЉАК“

за 1908. годину, и да би исти могао потпуно задовољити онај циљ који смо му још прошле године намијенили и да би ушао у све редове нашега народа, ми смо му одредили тако ниску цијену — свега 30 *џара*. Како га свако може набавити мјесто обичнијех календара, од којих нема велике користи.

Кад се узме у обзир да ће наш календар бити исто тако укусан и исте величине као и прошле године, онда је лако појмити колико материјалнијех жртва нијесмо жалили, да поднесемо како би се најзад народ навикао на ову књижицу, која ће му заиста бити од велике користи.

Зато учтиво молимо пријатеље народа да се потруде и у својем кругу нађу „Здрављаку“ што већи број читалаца, како би бар покрили трошкове око штампања и поштарине. Јако би нас скупљачи обвезали кад би нам *што џрије* (јер је ове године мало задоцњено са издањем) дописном картом јавити колико примјерака смијемо упутити на његову адресу кад календар буде готов. За труд око скупања радо уступамо 10% Биоград 16. октобра 1907 г.

Д-р Јован Данић
Д-р Доор. Гер. Поповић

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Накнадно о митингу на Цетињу. У броју „Гласа Црногорца“ пред овим изостало је случајно то, како је грађанство пријестоничко, пошто је учинило овације пред дворovima, отишло пред Војни Стан те приредило бурне овације војсци усклицима: „Живјела вјерна и храбра војска!“ Потом су се грађани измијешали с војницима те су заједно бурно клицали: „Живио Господар и Његов Дом! Живјели вјерни Му и одани Црногорци!... Смрт издајницима!...“

Овијем се, дакле, допуњује чланак, који је изишао у прошлом броју нашег листа под натписом: „Митинг на Цетињу.“

Резолуције народних зборована. Као што смо забиљежили у броју нашег листа пред овим свуд се по Црној Гори држе народни зборови, који манифестују народну радост, што нас је Бог спасао од несреће, која нам је била приређена и гнушање народње према издајницима и њиховијем инспираторима и помагачима. Неке од тих резолуција дошле су нам до руку те их овдје доносимо.

а) На народном збору на Његушима, који је држат у недјељу 4. овог мјесеца и био одлично посјећен, послје говора Ђура Врбице, донесена је ова резолуција:

Благодари се Свевишњему Богу, што је овом приликом спасао Црној Гори најдрагоцијеније светиње.

Осуђују се изроди и издајници, који хтједоше послужити као слијепо оруђе пакленом предузећу!

Послје се отишло у цркву те је држато благодарње и многољествије, а по том је упућен Књазу Господару овакав телеграм:

Вјерни Ви Његуши окупљени да заблагодаре Промисли Вишњег, што је овом приликом спасао Црној Гори најдрагоцијеније светиње — праве и једине носиоце праве српке мисли, који су високо држали славу и част Црне Горе, „крз поворе тол'ких зала“, са свог заједничког скупа — гнушајући се паклене замисли, којој су били оруђе и црногорски изроди — ван границе драге нам Отаџбине, — довикујемо Ти: Живио Ти и Твој Дом — на славу и дику Црне Горе! Желимо смрт новим Бранковићима!

б.) Поред великог збора, који је ту недавно држат у Подгорици поводом одкрића афере с бомбама, које су донесене биле из Србије у Црну Гору, подгоричка омладина је 4. овог мј. на пјаци Миркове Вароши одржала и други збор, који су посјетили и сви подгорички омладинци и многи остали грађани. Послје неколика лијепа говора збор је донио ову резолуцију:

Подгоричка омладина дубоко потресена немилом појавом, поводом открића злонамјерног издајничког покушаја са стране неких изрода, да помоћу бомба униште највише светиње свакојег сина ове земље и поруше његов домаћи праг, најстрожије осуђује све оне подлаце, ниткове и продане душе, који су имали и најмањег удјела у тако замишљеном боготомском дјелу и тражи да народни суд, суд правде и истине, изрече, над таквијема достојну казну,

Подгоричка омладина колико год жали да се нашло и таквијех подлијех створова, задојенијех залуд српским млијеком, који су тим ишли на руку нашим непријатељима, толико хвали и велича Бога и св. Оца Василију, Острошког чудотворца, и св. Петра Цетињског, који су својим провиђењем заштитили наш народ од пропасти очували му свето знамење, са којим се вада поносио и који нас је уздигао на достојну висину, висину славе, на коју нам многи завиде.

ТЕЛЕГРАМИ

Подгоричка омладина гнуша се оног дијела најамничке штампе, која пишући о нашим домаћим политичким приликама иде на то да убије углед наше Отаџбине и да ствара расцеп у нашем народу, који је био вазда прожет једном мишљу и једнаким осјећањима и који се одликовао својом вјерношћу и оданошћу наспрам узвишеног свог Владара и славом овјенчаног Његовог Дома. Тако исто гнуша се и оних креатура, које под лажном фирмом „црногорска омладина“ тој штампи иду на руку да каља свијетло име наше Отаџбине, те их позива да се тог имена оставе, као недостојни.

Подгоричка омладина апелује живо и на осталу браћу црногорске омладине, особито на оне који су изван граница наше Отаџбине, да подигну свој глас, због срамног напада на наше највеће светиње и нашу вјековну независност, те да покаже душманима и плаћеним изродима, да смо сви справни вазда устати у одбрану части, поноса и угледа миле нам Отаџбине.

У то име и изражавајући жељу, да наш народ буде и од сад, као и до сад једна нераздвојна цјелина, која се ничим неће дати помутити, подгоричка омладина кличе из дубине душа:

Да живи цар Јунака, наш узвишени и љубљени Господар!

Да живи славом овјенчани Дом Петровић-Његоша!

Да живи Црна Гора!

в) На Стругарима у Ријечкој Нахији био је 8. овог мјесеца велики народни збор, да осуди издајнике, који покушаше у нашој земљи учинити крвави преврат. Поред других особито значајан говор је држао поп Мираш Вукић те и предложио резолуцију, коју је збор једногласно усвојио. Резолуција гласи:

Нигда неочекиваном издајничком намјером проклетих изрода, срца су нам олеђена, а душе у жалости потресене!

Презиремо и најсрамнијој порузи издајемо издајнике и једногласно бацамо клетву и анатему народну, на те кобне дугове.

Да Књ. Влада све издајнике, њихове јатаке и учеснике преда народу, да их под гомилу стави.

Са збора су упућени телеграми Њег. Краљев. Височанству Књазу Господару, Књажу. Влади и Народној Скупштини.

† **Петко Вулетих** Пишу нам из Подгорице ово: На освит 3. овог мјесеца умро је у Голубовцима у Зети **Петко Вулетих**, а сјутра-дан у суботу сахрањен је пред Никољ-црквом до турске границе уз саучешће многобројних покајника из цијеле Зете.

Петко Вулетих, из раније познат под именом *капетан Петко*, био је један од онијех старијих Зећана, од којих се само још погдјекоји помиче, а чијем се чојству и честитости у сваком погледу мора човек дивити и јако зажалити, што ти типови мало по мало у Зети нестају.

Петко Вулетих је као момче отишао у Цариград и тамо се и у Анадолији бавио без престанка све до објаве нашег пошљедњег рата с Турцима.

У Анадолији је Вулетих стекао био трећи дио једног угљеног ојака (мајдана), који му је био извор богатства, али му то није сметало, да похита с Црногорцима, којима је био тамо капетан, (као што се зна Вулетихева постојбина је тад била турска и он турски поданик) и да дође у Црну Гору, да се бори, гдје је као ускоке нашао своје синове од којих је један био, доцније добро познати крајишник, покојни *пој Јако Вулетих*.

Послије рата и ослобођења једног дијела Зете те и Голубовца дошао је Вулетих на своје огњиште, а последице се вратио у Анадолију на свој ојак. Али ортаци су му (Грци) сад спорили свако право на дио у ојаку. Дошла је ствар пред турски суд и он је ријешило, да је онај, који је дигао пушку на свог цара изгубио право на имовину у царској земљи!

Ово 28 година од ослобођења Зете Петко Вулетих је стално био са својима на мртвој стражи и бројно успјехе своје и својих крајишника Зећана у борби с Арбанасима, али је бројно баш и у својој кући жртве пале од Арбанашког оружја. Ова борба у вјечитом рату без рата троши људе необично. Па ипак Петко Вулетих је доживио 71. год. свог живота и поред претурених јада и чемера задржао је тако-рећи младићску свјежину до смрти.

Вулетих је био необично бистар и разборит човјек и имао је у свом крају необичан ауторитет. Бог да га прости и помилује, лака му земља на оној, јуначком крвљу орошеној, граници, коју је Вулетих са храбром браћом Зећанима мушки бранио и на њој много пропатио!

Повратио се. Наш уредник г. *Филип Јерговић*, који се мјесец дана бавио у Млещима државнијем послем, вратио се ономад на Цетиње.

Петроград, 7. новем. У круговима Думе дискутира се евентуални конгрес, на ком би били представљени сви Славени; „Новоје Времја“ предлаже да се за овај сазив конгреса одреди дан у који је Санстефански уговор потписан, — предлаже да се позову званично војничке депутације Славена да дођу у Петроград.

Кијево, 7. новем. Ђаци су покушали учинити опструкцију на основу чега је Сенат наредио да се затвори универзитет.

Цариград, 7. новем. Једна чета бугарска од преко 100 друга сукобила се са турском војском од које је 24 погинуло. У другом сукобу, који је трајао више од 30 сати, погинуло их је 6, а остатак се разбјежао.

Апелеторн, 7. новем. Царица њемачка приспјела је на подне, дочекала ју је краљица Вилхелмина и Књаз Хенрих, одакле су пошли у замак Лб гдје су поздравили краљицу мајку.

Беч, 8. новем. Краљица грчка приспјела. Краљ грчки учинио је визиту цару.

Софија, 8. новембра. Приликом отварања Собрања Станчев прочитао пријестону бесједу и држао политички говор у погледу одношаја са страним земљама. С Русијом, — рекао је — одношаји су извршни, а није истина да је с њом потписана икаква војничка конвенција. С Румунијом одношаји су најпријатељскији, са Србијом пак одношаји су добри, а министар жали што нијесу и братски као што би требало да су између два сусједна народа и од исте крви. Рекао је да су дипломатски одношаји са Грчком добри према Краљевској Влади ништа не чини противу грчких чета, које бију Бугаре у Македонији. Изјављена је жеља да се са Турском одржи политика узајамне искрености на основу интегритета турске царевине и уређења животног питања бугарског народа и обезбјеђења свих његовијех права. Говор је поздрављен овацијом.

Варшава, 9. новембра. Једна бомба је бачена у улици „Јасна“. Три лица рањена и једно убијено.

Рим, 9. новембра. При процесу Назија његови адвокати напуштају су салу, протестујући да немају довољно гарантовања слободе да бране свога клијента. Сенат је одложио сједнице суђења.

Копенхаген, 9. новембра. Краљ норвешки приспио и отпутовао исту вече за Лондон.

Биоград, 9. новембра. Краљ се опоравио.

Софија, 9. новембра. Књаз Фердинад отпутовао за Ебентал.

Софија, 10. новембра. Послије говора министра Пејкова о финансијском стању у земљи, које налази да је врло добро, и говора министра Генедијева Собрање је вотирало одговор књаж. посланика.

Петроград, 10. новембра. Министар просвјете сазвао је за 10. децембра о. год. ректоре универзитета, ради заједничког вијећања о мјерама, које се имају предузети због нередџа на универзитетима. — Дума је једногласно усвојила пријелог 24 посланика, да се пошље цару Адреса поштовања, изабравши комисију од 18 чланова Думе да ту Адресу редирају.

Званични огласи

ОБЈАВА

На Ваведење, 21. тек. мј. Књ. Министарство Војно даваће на јавним лицитацијама грађење станова за бригадне команде са припадају-

ћим оружним радионицама, магацинима, барутанама, стражарским становима и околном авлијом од зидита. Лицитација ће се држати у доличним бригадним командама, гдје се могу видјети планови и односни услови, и то: у Шавнику за грађење команде у истом мјесту; на Грахову за грађење команде у Велимију; на Андријевици за грађење; у истом мјесту без магацина, који већ постоји; на Даниловом Граду за грађење у истом мјесту и на Вирпазару за грађење команде на Бесцу без магацина, који већ постоји.

Моћи ће се лицитирати посебно зидарски а посебно дрводјелски рад, али ће се при једнаким условима првијенство дати ономе лицитанту, који се прими да изврши оба рада у заједници, а да предадне кључеве од станова и потпуно довршеног рада на 1. септембра идуће 1908 год.

За сваку поједину команду тражи се кауција од 8000 круна у сигурној подлози, коју — овјерену од мјесне власти — лицитанти су дужни поднијети прије инканта.

Број 3528. Из Административног Одјељења Министарства Војног, 9. новембра 1907. год. Цетиње. 1,2

ПОЗИВ — У смислу рјешења Књ. Обласног Суда у Бару, од данас број доњи, позива се одбегли Ђерђ Лоја, Црногорски поданик из Улциња, оптужен за злочин убијства извршеног ноћу између 21. и 22. јула ове године над Ајфредом Трцетом, капетаном луке „Св. Никола“, да на дан 3. децембра ове године у 9. часова прије подне представе подписаном суду, ради преслушања и јавне расправе по наведеном злочину; у противном суд ће и у његовом одсуству донијети пресуду, ма и на штету оптуженог.

Бр. 365.—V.—1907.—29.

У Бару, 3. октобра 1907. год.

Књ. Обл. Суд
Вр. дужн. председника,
М. В. Раичевић

3.3

Службени огласи.

ОГЛАС. — јавна продаја непокретности Јакупа Зинасовића из Подгорице, ушљед непријаве купца одлаже се за 20. новембра 1907. и 20. фебруара 1908. Види оглас у 44. броју „Гласа Црногорца“ т. год.

Број 1669 ех 1907—80—1902.
Голубовци, 20. октобра 1907.

Капетански Суд
за капетана, главни кмет
р. 48. бр. 476. 1,1. Марко Вујачић.

ОГЛАС. — Јавна продаја непокретности куће и земље Риста Бојовића у Колашину, извршиће се дана 20. јануара 1908. године.

Види оглас у 39. броју „Гласа Црногорца“.

К броју 370.—IV—1907.—78.

Колашин, 25. октобра 1907. г.

Општински Суд
председник
р. 43. бр. 477 1,1. кап. Мијат Реџић.

Приватни огласи

ПОЗИВ

Пошто се адресанти на позив нијесу на вријеме пријавили, а неки се пак и одрекли робе, то овим потписана Управа у смислу 74. чл. Царинског Закона, позива пошљаоце, који полажу право на ниже поменути робу, налазећу се у магацину исте, и заведену на име:

1 сандук кила 55 цукра Омер Мамутов. — 1 сандук S. B. 6. кила 25 манифатуре Селим Бибеџић. — 1 сандук D. H. 537. кила 49, манифатуре Илија Мартиновић. — 2 маца P. S. кила 16. таблице Богдан Чађеновић. — 1 сандук кила — петролио Ибро Ачковић. — 1 сандук кила — петролио Јакуп Љумановић.

Да се 20. новембра тек. год. исплате царину и односно таксе; иначе ће се са робом поступити према 69. и 71. чл. Царинског Закона; т. ј. на јавном инканту

К. броју 906.
Подгорица, 24. октобра 1907.

За Управ. Царинарнице
р. 135, Бр. 480, 2,2 Ф. Мишковић

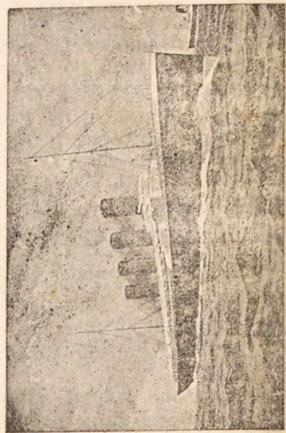
КУНАРД ДРУШТВО

посједује највеће, најбрже и најпростиране пароброде за превоз путника за Америку.

„ЛУЗИТАНИА“

пароброд, при свом задњем поласку за Нев-Јорк стигао је преко Океана за само 4 дана, 19 ура и 52 минута као што су све новине са највећом похвалом доносије ту вијест. Дакле с тим је установљено да једини пароброди овог друштва могу да пренаде пут преко Океана за *мање од итеј дана*.

За путне карте и даље информације ртеобратити се: **Трипу Ивановићу** агенту Аустријског Лојда у Котору.

п. п. Број 447 3,10.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Наш покојни муж односно отац

† Крцун Ристов Стојановић

путујући за Сјеверну Америку, разболе се окејаном. У Њујорку задрже га доктори неколика дана и онако преболна врате натраг. Довезао се у Трсту и ту умре. О његовој смрти извјестије је овдашњу мјесну власт господин Josef Hocesar. Покојникови другови у Анаконди чувши за покојникову смрт, знајући да нас је покојник оставио у најједнијем стању, из чисте хришћанске добродушности, а на предлог нашега кума учитеља Видака Пејовића — скупише доље означену суму новца, одвојише од својих уста, од своје крваво стечене зараде, те нам упутише и нас за сада од неминовне пропасти спасоше; услед чега дародавцима дугујемо доживотну благодарност.

Имена приложеника: по 10 долара: Ђуро, Симо и Марко Ђуровићи и Божо Стојановић; по 7 долара: Митар Ђуровић, Ристо и Перо Стојановићи; по 6 долара: Никола Стојановић и Машан Ђуровић; по 5 долара: Видо, Велиша, Никола и Јован Ђуровићи, Лазо, Радоје и Иван Пејовићи, Благота и Видак Стојановићи, Јово Дреџун, Периша Перишић, Илија Вукићевић, Саво и Лука Челебићи, Митар Иво и Лука Вукчевићи, Новак Радуновић, Ђуро Вуксановић, Саво Дреџун и Василије браћа Беговићи; по 4 долара: Саво Вукчевић и Мишо Стојановић; по 3 долара: Благота Радуновић, Зеко, Ђуро, Марко и Живко Радуновићи, Марко, Мишо, Саво, Митар и Јован Вукчевићи; по 2½ долара: Благота и Васо Вуковићи; по 2 долара: Илија Вуковић, Мргуд и Крсто Радуновићи, Спасо Вујошевић, Саво Вукчевић, Марко Карлаган, Филип Вујовић, Благо Стојановић, Саво Дреџун, Драгиша Томовић, Лука Стијеповић, Никола Пејовић, Стеван Вујовић, Перо Ђукановић, Јово Вукићевић, Милутин Драшковић, Лазар Грчић и Раде Николић; по 1 долар: Стеван Допуђа, Јован Крчковић, Јоко Вујовић, Ђуро Дреџун, Никица Стијеповић, Машо Вујовић, Никола Калуђеровић, Саво Калуђеровић, Томо Вујовић, Ђуро Клађ, Стијепо Мартиновић, Ђуро Вучковић, Митар Вучковић, Марко Марковић, Мило Вукићевић, Перо Шабан, Андрија, Благота Шћепан Михаило и Благоје Вуковићи, Саво Сенић, Јован Столица, Рако Лубарда, Милан Милошевић, Милош Свилар и Павић Пејовић; а наш кум учитељ Видак Пејовић дарова нам 100 круна.

Благодаримо г- Josepu Hocesaru и оних, који су покојника у земљу сахранили, Хвала Штитарима, Орашанима, Ђепетићима и Релезанима на саучешћу по црногорском обичају. Срдачна хвала пошу Тому Кажићу, који покојника бесплатно парастос одржа.

Ожалошћени и свима иманованим вазда благодарни: Супруга: **Велика**, син (посмрче) **Радован**, кћери **Милица**, **Аиђе** и **Станица**.

Ораси 25. октобра 1907. год.

р. 372. број 483. 1,1